

OBSAH

Předmluva	5
HISTORICKÝ ÚVOD (Gawalowski)	
Pojem venerických nemocí	7
Dějiny pohlavních nemocí	8
Období před Kolumbem	8
Lékařská a historická díla	8
Svědectví uměleckých památek	13
Svědectví různých listin	13
Osteologická bádání	14
Období po Kolumbově objevu	15
Morbus marranicus	15
Kolumbovy plavby	15
Morbus novus ac inauditus	16
Dějiny venerologie	18
Unitarismus a dualismus	18
Etiologická bádání	21
Laboratorní přenosy a kultivace	22
Intradermální injekce jako diagnostická pomůcka	23
Serologie a likvorologie	23
Historie léčení	24
Vztah venerologie, syphilidologie a dermatologie	25
Třídění venerických nemocí	27
Prameny	28
SYPHILIS	
Úvod (Gawalowski)	29
Etiologie (Procházka)	30
Vyšetřovací metody (Procházka)	34
Vyšetření mikroskopické	34
Vyšetření fixovaného nátěru	35
Vyšetření nativní	36
Vyšetření histologické	38
Kultivace	40
Serologie	41
Technika odběru	41
Venepunkce	41
Reakce Bordetova-Wassermannova	43
Podstata seroreakcí u syfilidy	46
Metodika reakce BW	47
Reakce BW v modifikaci Kolmerově	53
Reakce vložkovací	55
Makroreakce	56
Mikroreakce	60
Označování výsledků seroreakcí	62
Hodnota různých serologických metod	63
Specificita seroreakcí	63
Citlivost a průběh seroreakcí	64
Seroresistence	66
Kvantitativní seroreakce	67
Nespecifické seroreakce	71
Reakce nespecificky negativní	71
Zonální fenomén	72
Reakce nespecificky pozitivní	72

Vyšetření likvorové	76
Technika, kontraindikace, indikace	76
Vyšetřovací metody	78
Tlak likvoru	78
Barva a vzhled likvoru	78
Vyšetření cytologické	78
Vyšetření chemické	79
Globulinové reakce	79
Stanovení celkového množství bílkovin	80
Reakce koloidní	80
Reakce Bordetova-Wassermannova	90
Vločkovací reakce	91
Specificita likvorového vyšetření	92
Průběh změn v likvoru	92
Luetinová reakce	93
Provokační zákroky	94
Infekciózní, imunobiologie, experimentální syphilis (Procházka)	95
Infekciózní	95
Imunobiologie	97
Agglutiny	99
Immobilisiny	100
Adhesiny	103
Lysiny	104
Experimentální syphilis	105
Prameny	106
Klinika neléčené příjice (Gawalowski)	110
Syphilis acquisita	110
Stadium incubationis	110
Stadium initiale	110
Syphilis I. seronegativa	110
Sclerosis regionis genitalis	111
Oedema durum sive scleroticum	112
Sclerosis extragenitalis	114
Syphilis I. seropositiva	116
Lymphadenitis syphilitica	116
Syphilis I/II. Stadium prodromorum	118
Stadium generalisationis	119
Syphilis II. manifesta cutis et mucosae	119
Syphilis II. recens cutis	119
Syphilis maculosa	120
Syphilis papulosa	122
Syphilis papulo-pustulosa	125
Syphilis pustulosa	126
Syphilis ulcerosa	127
Syphilis infiltrativa	127
Leukoderma syphiliticum	128
Syphilis pigmentosa	129
Syphilis atrophicans	129
Alopeciae syphiliticae	129
Syphilis unguium	131
Syphilis II. mucosae oris	132
Enanthema initiale	132
Syphilis II. maculosa mucosae recidiva	133
Syphilis II. papulosa mucosae oris	133
Syphilis II. latens	134
Syphilis II. recidiva recens	135
Syphilis II. recidiva tarda	136
Syphilis II. organorum sive visceralis	137
S. oka	138
S. pohybového ústrojí	138
S. oběhového ústrojí	138

S. dýchacího ústrojí	139
S. jater	139
S. ledvin	140
S. nervů	141
S. nervosa recens	141
S. nervosa liquoropositiva	141
S. nervosa manifesta recens	141
Meningitis syphilitica diffusa acuta	142
Meningoencephalitis diffusa acuta	142
Stadium localisationis	142
Syphilis III. manifesta cutis	144
Syphilis tuberosa	144
Syphilis gummosa cutis	145
Syphilis III. mucosae	148
Syphilis gummosa pharyngis	148
Syphilis III. linguae	149
S. sclerotisans	149
Glossitis gummosa	150
Glossitis sclerogummosa	150
Syphilis III. organorum	151
S. ústrojí pohybového	152
S. ústrojí zažívacího	154
S. jater, slinivky břišní a sleziny	154
S. štítné žlázy, hypofysis, nadledvinek	156
S. ústrojí močového	157
S. ústrojí genitálního	157
S. oka	158
S. ústrojí dýchacího	158
Syphilis III. cardiovascularis	159
Syphilis cardiovascularis sensu strictiori	161
Mesaortitis syphilitica	161
Mesaortitis s insuficiencí aorty	162
Mesaortitis a aneurysma aortae	162
Endarteriitis coronaria	163
Carditis syphilitica	163
Syphilis vascularis (ostatních cév)	163
Arteriitis syphilitica velkých cév	163
Arteriitis intrakraniálních cév	164
Endarteriitis obliterans mozkových cév	164
Endarteriitis obliterans periferních cév	164
Phlebitis et periphlebitis syphilitica	164
Syphilis nervosa (neurosyphilis)	165
Neurosyphilis asymptomatica tarda	167
Syphilis III. nervosa manifesta tarda	168
Syphilis cerebrospinalis	168
Syphilis parenchymatosa degenerativa	171
Tabes dorsalis	171
Taboparalysis	173
Paralysis progressiva	173
Prameny	177
Syphilis congenita	180
Přenos vrozené příjice	180
Vliv trvání choroby matčiny	181
Vliv doby infekce v těhotenství	182
Otázka přenosu syfilidy na druhou generaci	182
Syphilis congenita prae natalis	183
Syphilis congenita postnatalis	184
Syphilis congenita recens	184
Zásady diagnostické	184
Klinické příznaky	185
Celkové příznaky	185

Místní příznaky kožní	185
Syphilis pemphigoides	185
Syphilis infiltrativa	186
Syphilis maculo-papulosa	186
Syphilis congenita recens recidiva	186
Syphilis congenita organorum	187
Neurosyphilis při <i>S. congenita recens</i>	189
Syphilis congenita tarda	189
Klinické příznaky	191
Oční příznaky	191
Dysplasiae dentium	191
Sedlovitý nos	192
Kostní změny	192
Kožní příznaky	193
Syphilis visceralis	193
Neurosyphilis congenita tarda	193
Facies syphilitica	194
Prameny	195
Syphilis maligna	196
Syphilis maligna recens	197
Syphilis pustulosa	197
Syphilis vesiculosa	197
Syphilis tuberosa	198
Syphilis infiltrativa	198
Syphilis maligna recidiva	198
Syphilis maligna organorum	199
Prameny	199
Syphilis endemica	201
Původ a začátek endemie	201
Způsob, šíření a rané projevy	203
Průběh nemoci a pozdní projevy	204
Endemická syphilis a jiné treponematosy	206
Prameny	207
Syphilis sporadica	209
Syphilis recens (I/II)	210
Sclerosis a lymphadenitis	210
Syphilis maculosa	210
Syphilis II. latens seropositiva	210
Syphilis tardiva	211
Syphilis II. recidiva tardiva	211
Syphilis latens (bez udání období)	211
Syphilis III. latens	212
Prameny	212
Obrazová příloha . . . . . za str.	208
Léčení příjice (Hübschmann)	213
Úvod	213
Technika injekcí	214
Léky protipříjické	215
Rtuť	215
Nežádoucí a toxické příznaky	216
Gingivitis, stomatitis	216
Gastrointestinální příznaky	217
Podráždění ledvin	217
Zánět kůže	217
Kontraindikace	218
Způsob účinku rtuti	218
Jod	218
Indikace, kontraindikace	219
Nežádoucí příznaky	220
Gastrointestinální příznaky	221
Kožní příznaky	221

Prevence	222
Jod per os	222
Jod v injekcích	223
Arsen trojmočný	225
Technika injekcí	228
Indikace a kontraindikace	229
Nežádoucí a toxické příznaky místní	230
Nežádoucí a toxické příznaky vzdálené	232
Jahrischova-Herxheimerova reakce	232
Léčebný paradox	233
Sensace čichové a chuťové a jiné obtíže	233
Angioneurotický komplex symptomů	234
Varovné příznaky intolerance	236
Fenomén 9. dne	236
Kožní a slizniční příznaky	237
Hepatitidy po arsenobenzenech	241
Cévní poruchy	241
Encephalitis haemorrhagica	242
Myelitidy	242
Náhla smrt	242
Dosování arsenobenzenu	244
Mapharsen	249
Arsen pětimočný	250
Indikace	250
Kontraindikace, nežádoucí příznaky a komplikace	250
Přípravky	251
Acetylarsen	251
Stovarsol, spirocid, tréparsol, arsaphen tabl.	252
Arsaphen v injekcích	252
Vizmut	253
Historie vizmutu	253
Způsob účinku	254
Indikace, kontraindikace, vstřebávání, vylučování	255
Přípravky	256
Nežádoucí příznaky místní	257
Toxické a nežádoucí příznaky orgánové a celkové	258
Dávkování a preparáty. Technika vstříků	262
Účinek podle stadií	265
Penicilin	267
Nežádoucí příznaky	268
Tabulka čs. přípravků	272
Formy a metody aplikace	274
Výhledy dalšího vývoje	276
Jiná antibiotika s účinkem protipříjčným	277
Chloramfenikol	277
Aureomyein	277
Nežádoucí příznaky	278
Ostatní prostředky protipříjčné. Nespecifické léčení	279
Pyretoterapie	279
Naočkování infekční choroby	279
Injekce přípravků zvyšujících teplotu	280
Fyzikální metody	280
Popudová terapie	281
Síra a sírné sloučeniny	282
Nespecifická pomocná terapie	285
Schematické znázornění léčby v jednotlivých stadiích	286
Při syphilis I. seronegativa (abortivní léčení)	287
Při syphilis I. seropositiva	288
Místní léčení ulcus durum	289
Při syphilis II. (recens, recidiva)	290
Při syphilis II. latens	291

Léčení příjice serorezistentní	292
Léčení syphilis III. (stadium localisationis)	292
Léčení syphilis III. organorum sive visceralis	293
Léčení syphilis III. cardiovascularis	295
Léčení syphilis nervosa	297
Léčení syphilis III. cerebrospinalis forem převážně meningovaskulárních	298
Léčení syphilis parenchymatosa	301
Léčení progresivní paralyisy	301
Léčení tabes dorsalis	303
Léčení syphilis maligna	304
Léčení syphilis gravidarum	305
Léčení syfilidy starých lidí	307
Léčení syfilidy u dětí	308
Léčení syphilis congenita	308
Prevence, profylaxe syphilis congenita	308
Antenatální léčení nenarozeného dítěte	309
Postnatální preventivní léčení kojenců	309
Léčení syphilis congenita recens	313
Léčení syphilis congenita tarda	314
Léčení syphilis congenita nervosa	314
Závěrem ke kapitole o léčení příjice	315
Prameny — viz za statí Vyléčitelnost, prognosa a profylaxe příjice	
Klinika léčené příjice (Gawalowski)	317
Vliv nedostatečného léčení na průběh	318
Vliv adekvátního léčení na průběh	321
Syphilis recens (I+II)	321
Reinfekce	322
Syphilis congenita	324
Přehled možných klinických příznaků léčené syfilidy	326
Prameny	327
Vyléčitelnost, prognosa a profylaxe příjice (Hübschmann)	228
Vyléčitelnost příjice	328
Kriteria vyléčení	328
Hlavní činitelé pro vyléčení	330
Stadium příjice při začátku léčení	330
Intenzita antisyfilitického léčení	330
Organismus nemocného (terén)	331
Virulence infekčního agens	331
Kdy prohlašujeme syfilitika za vyléčeného	332
Prognosa příjice	335
Svolení k sňatku	337
Profylaxe příjice	338
Individuální profylaxe	339
Preventivní léčení. Celková profylaxe	341
Prameny	343
ULCUS MOLLE (Obrtlé)	346
Epidemiologie	346
Etiologie	346
Klinický průběh	347
Atypické formy	349
Ulcus mixtum	350
Komplikace	351
Bubo	351
Diferenciální diagnosa	351
Lokální léčení	352
Celkové léčení	353
Léčení bubonů	354
Prameny	354

LYMPHOGRANULOMATOSIS INGUINALIS (Morbus Nicolas-Favre-Durand). (Obrtel)	355
Epidemiologie	355
Etiologie	355
Vyšetřovací metody	356
Patologickoanatomický nálezh	356
Klinický průběh	357
Komplikace	358
Diferenciální diagnosa	359
Léčení	360
Prameny	360
GONORRHOEA (Procházka)	362
Etiologie	362
Vyšetřovací metody	362
Mikroskopické vyšetření	362
Odebírání sekretu k vyšetření	362
Zhotovení a barvení nátěru	364
Hodnocení mikroskopického obrazu	365
Kultivační vyšetření	367
Serologické vyšetření (gonoreakce)	369
Diagnostické použití gonokokové vakuiny	372
Provokační metody	373
Vyšetření moči. Zkouška dvou sklenic	375
Dnešní hodnota jednotlivých vyšetřovacích metod	377
Infekciosita a imunobiologie	379
Infekciosita	379
Způsob gonorrhoeické infekce	380
Imunobiologie kapavky	381
Klinika	381
Rozdělení	381
Gonorrhoea mužská	382
Klinické příznaky	382
Gonorrhoea acuta	383
Urethritis gonorrhoeica anterior	383
Komplikace	384
Urethritis gonorrhoeica anterior et posterior	386
Komplikace	387
Prostatitis acuta	388
Spermatocystitis acuta	390
Deferentitis et funiculitis	390
Epididymitis	390
Gonorrhoea chronica	391
Léčení	394
Část všeobecná	394
Předpisy dietní a hygienické	394
Léčení perorálními prostředky	395
Lokální léčení	396
Vakcinoterapie	398
Popudová nespecifická terapie	398
Chemoterapie	398
Antibiotika	400
Část speciální	401
Urethritis gonorrhoeica acuta anterior	401
Komplikace přední kapavky	402
Urethritis gonorrhoeica acuta anterior et posterior	402
Komplikace zadní kapavky	402
Prostatitis	403
Epididymitis	404
Gonorrhoea chronica	404

Kritéria vyléčení mužské kapavky	405
Postgonorrhoidické stavy	406
Gonorrhoea ženská	407
Vyšetřovací postup	408
Klinické příznaky	409
Lokální gonorrhoea	409
Urethritis gonorrhoea	409
Bartholinitis gonorrhoea	411
Vulvitis gonorrhoea	411
Vaginitis (kolpitis) gonorrhoea	412
Vulvovaginitis infantum gonorrhoea	412
Endocervicitis gonorrhoea	413
Ascendentní ženská gonorrhoea	414
Ascenze po cestách močových	415
Ascenze po cestách pohlavních	415
Gonorrhoea ascendens chronica	416
Léčení	417
Gonorrhoea lokální	418
Ascendentní gonorrhoea	420
Kritéria vyléčení ženské kapavky	421
Význam a prognosa ženské kapavky	422
Gonorrhoea metastatica	422
Arthritis gonorrhoea	433
Gonorrhoea extragenitalis	425
Conjunctivitis gonorrhoea	425
Proctitis gonorrhoea	426
Stomatitis et rhinitis gonorrhoea	427
Gonorrhoidké onemocnění kůže	427
Dnešní ráz a průběh kapavky	427
Profylaxe kapavky	428
Prameny	429
NEVENERICKÉ CHOROBY GENITÁLU (Procházka)	430
Úvod	430
Urethritis non gonorrhoea	430
Urethritis neinfekčního původu	431
Urethritis infekčního původu	432
Urethritis mikrobiální	432
Urethritis virová	434
Syndrom Reiter	435
Trichomoniasis	435
Vyšetřovací metody	435
Způsob přenosu, infekciozita	436
Příznaky	437
Léčení	437
Prostatitis non gonorrhoea	437
Epididymitis et orchitis acuta non gonorrhoea	438
Epididymitis et orchitis traumatica	438
Epididymitis et orchitis mikrobiálního původu	439
Epididymitis et orchitis metastatica	439
Epididymitis tuberculosa	439
Balanitis	440
Vulvitis acuta	442
Ulcus vulvae acutum	443
Ulcus vulvae chronicum	444
Phimosi	444
Paraphimosi	445
Herpes progeneralis	445
Condylomata acuminata	446
Induratio penis plastica	447

Pruritus vulvae	449
Stavy prekancerosní	450
Kraurosis vulvae et penis	450
Leukoplakia penis et vulvae	450
Erythroplasia penis (Quéyrat)	451
Prameny	451

VÝZNAM POHLAVNÍCH NEMOCÍ A BOJ PROTI NIM (Gawalowski) 452

Sociálně hospodářský význam pohlavních nemocí	452
Význam pohlavních nemocí pro nemocného	452
Venerofobie	452
Postoj nemocného k nemoci a okolí	454
Hospodářské ztráty jednotlivce	454
Sociální a hospodářský význam pro rodinu a společnost	455
Ohrožení rodiny	455
Ohrožení společnosti	456
Eugenické škody	457
Zvýšená dětská úmrtnost	457
Neplodnost	457
Zhoršení zdravotního stavu	458
Boj proti pohlavním nemocem	459
Pohlavní pud a pohlavní nemoci	460
Prostituce a pohlavní nemoci	461
Alkoholismus a pohlavní nemoci	463
Novější prostředky boje proti venerismu	464
Statistika pohlavních nemocí	465
Poradenství	467
Protivenerická propagace	469
Právní podklady boje proti pohlavním nemocem	469
Obsah instrukce	470
Hromadné akce proti pohlavním nemocem	474
Prameny	474
Rejstřík jmenný	477
Rejstřík věcný	485
Obrazová příloha	za str. 508